

Rode vlaggen voor de ziekte van Parkinson, met de meest waarschijnlijke diagnose

Verschuiven en symptomen	Meest waarschijnlijke diagnose
verspreidingspatroon	
• symmetrisch	PSP, MSA
• asymmetrisch	CBD (zeer asymmetrisch)
• voornamelijk de benen	VP
beloop	
• snelle progressie (< 5 jaar H&Y-stadium 3)	PSP, MSA
• stapsgewijze progressie	VP
• remissie	VP, door medicatiegebruik veroorzaakt parkinsonisme
medicatie	
• geen/onvoldoende respons op levodopa (> 1 g levodopa/dag gedurende 1 maand)	geen respons: PSP, CBD; partiële respons: MSA
• vroeg optredende/heftige levodopa-intolerantie	DLB, VP
• dyskinesieën vanwege levodopagebruik	MSA, DLB, VP
• niet op dopaminerge medicatie reagerende pijn	alle vormen van AP
tremor	
• asymmetrische 'geldeltremor'	zelden: MSA
• onregelmatige, schokkerige tremor	MSA, CBD
myoclonus	MSA (gestrekte vingers), CBD, PSP, DLB, SCA2, PARK9
dysfagie en dysartrie	
• vroeg optredende, ernstige dysartrie	AP
• vroeg optredende, ernstige dysfagie	PSP, MSA
• dysfonie (spasmodisch)	MSA
dystonie	
• orofaciaal	MSA, PSP (blefarospasme), veroorzaakt door medicatiegebruik
• cervicaal	MSA (antecollis), PSP (retrocollis)
• axiaal	
– pisasyndroom	MSA; veroorzaakt door medicatiegebruik (zowel typische als atypische antipsychotica, antidepressiva, anti-emetica, cholinesteraseremmers, dopaminerge middelen); vergroeiingen van de wervelkolom; scoliose
– camptocormie	MSA, ziekte van Alzheimer, myopathie, myasthenie, CIDP, veroorzaakt door medicatiegebruik, vergroeiingen van de wervelkolom, artritis, paraneoplastisch
• van armen/benen	
• gegeneraliseerd	MSA, veroorzaakt door medicatiegebruik
	MSA; CBD; erfelijk parkinsonisme (PARK1,-2,-6,-7,-9,-14); erfelijk dystoniesyndroom (DYT3,-5,-12,-16, SCA3); intoxicaties: antipsychotica, koolstofmonoxide, mangaan; stapelingsziekten: ziekte van Wilson, NBIA1; overig: hemiparkinsonisme-hemidystonie, neuroacanthocytose, ziekte van Huntington
• met vaste krampstand	CBD (vroeg optredend), MSA (laat in het ziektebeloop optredend)
betrokkenheid van piramidecellen	VP, MSA, PARK2,-9
ataxie (cerebellair)	MSA, SCA2, SCA3 en SCA17, neuronale intranucleaire inclusieziekte

Verschujselen en symptomen	Meest waarschijnlijke diagnose
loop- en balansstoornissen	
• vroeg opgetreden houdingsinstabiliteit	PSP; in mindere mate: MSA, CBD en VP
• gebruik van loophulpmiddelen/rolstoelafhankelijkheid	< 3 jaar: MSA, PSP; 3 t/m 10 jaar: andere vormen van AP
sensorische stoornissen	
• corticaal	CBD
• polyneuropathie	veroorzaakt door medicatiegebruik: amantadine, intoxicatie (koolstofdissulfide, mangaan, oplosmiddelen, koolstofdioxide); infectieus (syfilis, hiv); paraneoplastisch (parkinsonisme en polyneuropathie – snel progressief!); endocrien (hypoparathyreoïdie); metabool (gangliosidose); mitochondriaal (MERRF, POLG-mutatie); neurodegeneratief (neuronale intranucleaire inclusieziekte, MSA)
stoornissen in oogbewegingen	
• supranucleaire verlamming	PSP
• 'round-the-house'-saccades	PSP
• saccadische oogbewegingen	
– vertraagde initiatie	CBD
– vertraagde uitvoering	PSP
• blik niet kunnen vasthouden	MSA, SCA, PSP
• <i>square wave jerks</i>	MSA, SCA, PSP
• dysmetrie/doel voorbij schieten	MSA, SCA
• nystagmus	MSA, SCA
• oculaire apraxie	CBD
• oculogyre crisis	parkinsonisme veroorzaakt door medicatiegebruik (antipsychotica, anti-emetica), juveniel parkinsonisme, bilaterale thalamuslaesies
autonome disfunctie	
• vroeg optredend en ernstig	MSA, DLB (in mindere mate)
• koude, verkleurde extremiteiten (<i>cold hands sign</i>)	MSA
• vroeg optredend en heftig	PSP, DLB, FTD, ziekte van Huntington, NPH
• relatief laat optredend	CBD, VP
• relatief lichte cognitieve disfunctie	MSA
• apraxie	CBD, PSP (in mindere mate)
• afasie	CBD, PSP (in mindere mate)
• apathie (vroeg optredend)	PSP
• ontremming	Vroeg optredend: PSP; in mindere mate: MSA
– emotioneel	PSP, CBD
– pseudobulbaire ontremming	
• hallucinaties, waanvoorstellingen	DLB (vroeg optredend)
• REM-slaapgedragsstoornis	PD, MSA, DLB
• slaapapneusyndroom	MSA
• nachtelijke inspiratoire stridor	MSA

AP = atypische parkinsonismen; CBD = corticobasale degeneratie; CIDP = chronische inflammatoire demyeliniserende polyneuropathie; DLB = dementia met Lewy-bodies ('Lewy body'-dementie); FTD = frontotemporale dementie; MERRF = *myoclonus epilepsy with ragged red fibers*; MSA = multiële systeematrofie; NPH = *normal pressure hydrocephalus*; PARK9 = erfelijke parkinson; POLG-mutatie = polymerase gammamutatie; PSP = progressieve supranucleaire parese; SCA2 = spinocerebellaire ataxie type 2; VP = vasculair parkinsonisme.

Raadpleeg voor meer informatie: Aerts MB, Esselink RA, Post B, van de Warrenburg BP, Bloem BR. Improving the diagnostic accuracy in parkinsonism: a three-pronged approach. *Pract Neurol*. 2012;12(2):77-87.